

# Spis treści

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| Wstęp .....                                                                     | 9  |
| <b>Rozdział 1. Szkoła – historyczny i obecny obraz jej funkcjonowania</b> ..... | 15 |
| 1.1. Model pruski we współczesnej szkole .....                                  | 16 |
| 1.2. Standaryzacja – „spadek” po rewolucji przemysłowej ..                      | 17 |
| 1.3. Szkoła transmisyjna .....                                                  | 19 |
| 1.3.1. Funkcjonowanie szkoły w obecnym systemie prawnym .....                   | 21 |
| 1.3.2. Przestrzeń edukacji .....                                                | 24 |
| 1.4. Szkoła może być inna .....                                                 | 26 |
| <b>Rozdział 2. Niepowodzenia szkolne w polskim systemie edukacyjnym</b> .....   | 30 |
| 2.1. Niepowodzenia szkolne .....                                                | 30 |
| 2.1.1. Przyczyny niepowodzeń szkolnych .....                                    | 34 |
| 2.2. Uczeń z niepowodzeniami szkolnymi, czyli kto? .....                        | 36 |
| 2.2.1. Diagnoza niepowodzeń szkolnych .....                                     | 41 |
| 2.2.2. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze .....                                    | 43 |
| 2.2.3. Skutki niepowodzeń szkolnych .....                                       | 45 |
| 2.3. Pedagog .....                                                              | 47 |
| 2.3.1. Nauczyciel – refleksyjny praktyk .....                                   | 49 |
| 2.4. Rodzice .....                                                              | 58 |
| <b>Rozdział 3. Neuroedukacja</b> .....                                          | 63 |
| 3.1. Neuroedukacja .....                                                        | 66 |
| 3.2. Implikacje neuroedukacji .....                                             | 69 |
| 3.2.1. Emocje w edukacji .....                                                  | 71 |
| 3.2.2. Uczenie wielozmysłowe .....                                              | 76 |
| 3.2.3. Nastawienie na nowość i historie .....                                   | 78 |

|                                        |    |
|----------------------------------------|----|
| 3.2.4. Sztuka popełniania błędów ..... | 80 |
| 3.2.5. Ruch .....                      | 86 |
| 3.2.6. Umiejętne powtarzanie .....     | 91 |
| 3.2.7. Praca w grupie .....            | 96 |

## **Rozdział 4. Badania w działaniu z uczniami dotkniętymi niepowodzeniami szkolnymi .....**

|                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------|-----|
| 4.1. Realizm krytyczny jako twórczy, społeczny proces pracy .....  | 100 |
| 4.2. Badania w działaniu .....                                     | 102 |
| 4.3. Etnografia edukacyjna .....                                   | 106 |
| 4.3.1. Emancypacyjno-krytyczny wymiar badań ....                   | 108 |
| 4.3.2. Obserwacja uczestnicząca podczas zajęć pozalekcyjnych ..... | 109 |
| 4.3.3. Wywiad swobodny, głos uczniów w swojej sprawie .....        | 111 |
| 4.4. Opracowanie i przedstawienie danych .....                     | 112 |
| 4.5. Przedmiot i cel badań .....                                   | 113 |
| 4.6. Problem główny i problemy szczegółowe .....                   | 114 |
| 4.7. Dobór próby, obszar i organizacja badań .....                 | 115 |
| 4.8. Plan badawczy .....                                           | 116 |
| 4.9. Program zajęć dydaktyczno-wyrównawczych .....                 | 121 |
| 4.9.1. Przestrzeń edukacyjna .....                                 | 122 |
| 4.9.2. Integracja i współpraca w grupie .....                      | 122 |
| 4.9.3. Zapamiętywanie .....                                        | 122 |
| 4.9.4. Uczenie w ruchu .....                                       | 123 |
| 4.9.5. Stymulacja zmysłów .....                                    | 123 |
| 4.9.6. Twórcze i krytyczne myślenie .....                          | 123 |
| 4.10. Etyczne aspekty organizacji projektu badawczego ...          | 124 |

## **Rozdział 5. Cykl I badań w działaniu .....**

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.1. Ewaluacja wstępna .....                                            | 125 |
| 5.2. Diagnoza zajęć dydaktyczno-wyrównawczych .....                     | 128 |
| 5.2.1. Strategie uczenia się .....                                      | 131 |
| 5.3. Działanie – prowadzenie zajęć z wykorzystaniem neuroedukacji ..... | 136 |
| 5.3.1. Oblicza integracji .....                                         | 137 |
| 5.3.2. Błądzić nie jest łatwo .....                                     | 141 |

---

|                                                             |            |
|-------------------------------------------------------------|------------|
| 5.3.3. Zaangażowanie emocjonalne i tworzenie historii ..... | 145        |
| 5.3.4. Nieufność wobec nowości .....                        | 149        |
| 5.3.5. Przestrzeń edukacji .....                            | 153        |
| 5.3.6. Praca w ruchu .....                                  | 157        |
| 5.4. Refleksja nad dotychczasowymi działaniami .....        | 161        |
| <b>Rozdział 6. Cykl II badań w działaniu .....</b>          | <b>166</b> |
| 6.1. Plan .....                                             | 166        |
| 6.2. Działanie po zmianie .....                             | 168        |
| 6.2.1. Budowanie poczucia własnej wartości .....            | 168        |
| 6.2.2. Samodzielna organizacja uczenia się .....            | 180        |
| 6.2.3. Myślenie twórcze i krytyczne .....                   | 186        |
| 6.2.4. Integracja treści .....                              | 191        |
| 6.3. Ewaluacja .....                                        | 194        |
| 6.4. Ja jako nauczyciel – refleksyjny praktyk .....         | 204        |
| Zakończenie .....                                           | 207        |
| Bibliografia .....                                          | 211        |
| Aneks .....                                                 | 227        |
| Spis rysunków .....                                         | 253        |